

Vladimir Vujčić.

Iz Pogovora za Špenglerovu knjigu.

Kada čovek uđe u špenglerovsku misao i odomaći se u njegovoj viziji istorije, odista se u našoj istoriji otvaraju nove i verovatno plodne perspektive, koje su kadre da osvetle naše probleme na jedan nov i svež način. Kada kažem "naši problemi", mislim na istoriske probleme Južnih Slovena uopšte, koji čine jednu nesumnjivu celinu, naročito pod špenglerovskom perspektivom; jer tu ne može biti govora o nekim "posebnim kulturama", imajući u vidu pojam i značaj kulture u smislu Špenglerovom, kao velike i moćne morfološke istoriske jedinice. I pitanja o mogućim pseudomorfozama, o felaštvu, i pitanja o "uticajima" velikih kultura špenglerovskih, o sferi njihovoj, o pritisku njihovom na naše ljudstvo, i pitanja o više ili manje problematičnoj samosvojnosti i originalnosti – jednaka su i ravnosnačna za sva južnoslovenska plemena, koja u tom smislu čine neodvojivu celinu aspekta. Posle jedne špenglerovske "revije" naših južnoslovenskih istorisko-kulturnih problema, uveliko se mora promeniti uobičajeni aspekt pod kojim su oni, u većini slučajeva, dosada promatrani; tu se ne radi o više ili manje direktnoj primeni stranih evropskih formulacija na naše probleme, budući da špenglerovska vizija istorije oslobađa od uske i jednostrane evropske perspektive (u čemu i jeste njen veliki prinos modernoj istoriskoj misli) i stavlja ljudstva, plemena, nacije duhovna stremljenja njihova pod šire vidike, dopuštajući da se obazremo po šiem istoriskom terenu no što, je to običavalo biti dosada.